

Reaktory ve Francii mimo provoz i v zimě, burza v Lipsku varuje EU před stropem pro ceny plynu. Výsledek? Energetická krize se rozšíří a energie v Evropě zdraží

- CZ24 News | 22. listopadu 2022

EU: Návrat některých francouzských odstavených jaderných reaktorů se odkládá. Francouzská energetická společnost EDF zhoršila výhled kapacit výroby na zimní měsíce, podle provozovatele rozvodné sítě Réseau de Transport d'Électricité (RTE) tak hrozí nedostatek elektřiny a růst její ceny. To může mít v současné krizové situaci potenciálně dopad i na další země v Evropě, v horším případě totiž budou výpadek suplovat zahraniční plynové elektrárny, které tak mohou znovu táhnout cenu plynu vzhůru.

EDF, největší výrobce elektřiny z jádra v Evropě, v běžných časech obvykle v zimě vyvází levnou energii, v letošní krizové situaci však její odstavené reaktory vyvíjí další tlak na napjatém trhu s energiemi. Podle rozhlasové stanice [RFI](#) zůstává dvacet pět ze šestapadesáti reaktorů EDF vypnutých kvůli údržbě či hodnocení potenciálně nebezpečných trhlin v chladících potrubích.

Původní plán vrátit reaktory do provozu do zimy se tak zřejmě nedaří naplnit, na začátku roku má síť elektráren pracovat na 65 % celkové kapacity. Podle francouzského provozovatele rozvodné sítě Réseau de Transport d'Électricité (RTE) se tak zvyšuje riziko dalšího možného omezování spotřeby v byznysu či domácnostech kvůli hrožícím výpadkům.

Podle energetického analytika Jiřího Gavora tak hrozí potenciální zásah do zásob i cen plynu, který Evropa hromadila kvůli blížící se zimě a energetické krizi. „Platí úměra, že o co méně Francie vyrobí v domácích jaderkách, o to více zřejmě bude čerpat z Německa, které si pořád drží pozici exportéra elektřiny. Tyto potřeby budou pokryty v lepším případě, pokud bude větrné počasí, z větrné elektřiny, což by byl ideální případ, ale bohužel v případě nepříznivých podmínek, což také může nastat, zvýšenou výrobou z fosilních elektráren, což znamená uhlí a plyn, což je bohužel nedostatková komodita,“ řekl deníku Echo24 Jiří Gavor.

Ceny plynu tak může situace začít tlačit opět nahoru. „Pochopitelně to znamená tlak na cenu, zejména v nějakých ‚špičkových‘ hodinách. Nepředpokládám, že by to už dosáhlo takových cen jako v srpnu, kdy se to přetahovalo až k tisíci eur, to už jsme si odbyli. Ale to, že se ceny plynu budou dále navyšovat, to je podle mého názoru pravděpodobné,“ dodal Jiří Gavor.

Podle něj je však pozitivní, že se letošní příprava na zimní měsíce vymykala dlouhodobému průměru, že se Francii nemusí podařit „nahodit“ zpět elektrárny navíc podle něj obchodníci očekávali. „Němci budou mít navíc na přelomu roku kapacitu tří nových terminálů na LNG. A celá Evropa počítá a musí počítat s plynovými úsporami a to se zatím také daří. Odběratelé šetří, aniž by do toho byli nucení nějakým nouzovým odběrovým režimem. To, že se nepodaří nahodit poslední bloky ve Francii do provozu, to není zase až tak překvapivá informace. S rizikem neodržení původního harmonogramu, upřímně řečeno, většina obchodníků, energetiků počítala. Takže je to samozřejmě nepříznivá zpráva, ale není to takový šok, jako kdyby došlo k neočekávanému výpadku už fungujících jaderných zdrojů, třeba i těch, které byly nedávno uvedeny do provozu. To by byla opravdu špatná zpráva,“ dodal Jiří Gavor.

Podle RFI společnost EDF zmobilizovala stovky pracovníků a to i ze zahraničí, aby opravy urychlila, zpoždění v pracích však připouští. Minulý týden mluvila o zprovoznění 46 reaktorů v lednu příštího roku. RTE vytvořila mobilní aplikaci, která má zákazníky varovat před přetěžováním sítě, na snižování spotřeby elektřiny pak apeluje i francouzská vláda.

Podle organizace Gas Infrastructure Europe (GIE) sdružující evropské provozovatele plynárenských infrastruktur je v EU průměrně zaplněno přes 95 procent zásobníků plynu. Zcela zaplněné zásobníky zůstávají podle GIE v Belgii, nejmenší zásoby o rozsahu 59 procent má Lotyšsko. Česko se stále drží se zásobníky nad průměrem v EU.

„Energetická krize se rozšíří,“ burza v Lipsku varuje EU před stropem pro ceny plynu

Plán Evropské komise (EK) navrhnout zavedení cenového stropu u zemního plynu by mohl znamenat významné riziko pro finanční stabilitu a zabezpečení dodávek na energetických trzích v Evropské unii. Uvedla to v pondělí energetická burza European Energy Exchange (EEX), která sídlí v Lipsku. EU se nyní snaží dostat pod kontrolu růst cen energií, za kterým částečně stojí pokles dodávek ruského plynu v důsledku války na Ukrajině.

„Tento návrh by mohl energetickou krizi rozšířit a učinit z ní ještě krizi finanční, protože výrazně narušuje obchodní aktivity hráčů na trhu,“ uvedl šéf strategie EEX Tobias Paulin. „Znepokojuje nás zejména to, že důsledky tohoto návrhu by se vyhodnocovaly až dodatečně,“ citovala jej agentura Reuters. Podobná kritika plánu je podle něj součástí dopisu, kterou svaz evropských energetických burz Europex adresoval Evropské komisi a ministrům energetiky a financí EU.

V tomto dopisu se podle Reuters píše, že plán by měl „vážné a potenciálně nenávratné negativní dopady na fungování a konkurenceschopnost evropského velkoobchodního trhu s energiemi“. Burzy varují, že vynucená maximální cena by mohla evropské energetické společnosti a obchodníky připravit o přístup k dostatečným dodávkám plynu na světovém trhu. „Cenu plynu by to nesnížilo,“ uvedl Paulin.

Ministři energetiky členských zemí EU by měli schvalovat další nouzová opatření proti vysokým cenám energií na čtvrtěčném mimořádném zasedání. Více než polovina zemí evropského bloku, včetně Francie, Itálie či Polska, tlačí na celounijní zastropování ceny plynu, který zdražuje výrobu elektřiny. Několik států v čele s Německem a Nizozemskem ale tento návrh odmítá s odkazem na výrazné narušení trhu a možné ohrožení dodávek zkapalněného zemního plynu (LNG), který by přeplatily mimounijní státy.

Evropská komise po opakovaných výzvách o víkendu představila členským zemím obrysy mechanismu, jenž má předcházet výraznému zdražení plynu ve virtuálním obchodním uzlu Title Transfer Facility (TTF) v Nizozemsku, který je pro ceny v EU klíčový. Podle návrhu by se na tomto uzlu nesmělo obchodovat s plynem, jehož cena po splnění nutných podmínek překročí stanovenou hranici. Vedle samotného překročení cenového prahu by měl být k aktivaci mechanismu nezbytný i dostatečný rozdíl mezi promptními cenami plynu v rámci TTF a průměrem cen LNG. Konkrétní parametry mechanismu by EK měla navrhnout v úterý.

ZDROJE: /www.rfi.fr / Reuters Překlad: Echo24